

ГОДИНА XII.

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ 3.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Издаје за време бављења позоришне друштине у Н. Саду свагда о дану сваке представе, иначе сваког месеца по један пут на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. —

СТЕВАН НЕМАЊА И ЊЕГОВО ДОБА.

У суботу 21. и недељу 22. и даљих дана месеца фебруара о. г., у славу проглашења краљевства, приказала се у народном позоришту Београду први пут нова историјска драма: „Немања“, од *М. Цвешкића*.

Да би се боље разумео овај комад, који је јако заинтересовао нашу публику, желимо јој пре свега ближе приказати Немању и доба његово.

Не износимо ништа ново; само у главном оно, што је у нашој историји довољно расветљено, па с тога добро и познато. Ова белешка обраћа се само онима, којима би донела обавештења или можда и поуке; који су својом историјском спремом изнад ње, оне моли за извињење.

Немања је живео у XII. веку. Отац му се звао *Завида*; осим Немање, имао је још синове *Страцимира* и *Мирослава*, по летописима и *Првослава*, а по ауктору драме још и *Првоша*. *Завида* буде прогнан са Рашке у Дукљу, иначе звану *Зету*, и ту, у *Гибници*, роди најмлађег сина Немању.

Кад Немања поста пунолетан, добије од оца *Топлицу*, *Ибар*, *Расину* и *Реке*; и ту управљаше самостално. Управа му је била мудра и с тога стече лепо име у околних владалаца и владалчиња.

Византијски цар *Манојло* дође да походи северне крајеве свога царства. До-

шав у Ниш позове Немању на виђење. Тако му се допаде, да му је у име пријатељства и савеза уступио земљу *Дубочицу*, садашњи *Лесковац* и околину.

Зетом, то јест једним делом, управљао је *Ивањин*, као вазал, клетвеник цара византијских. Немања је овог вазала потиснуо с престола и *Зету* присајединио својој држави. Због овога је имао борбе с *Византијом*, као врховним господарем *Зете*.

По оновременом обичају добрих владалаца, Немања поче зидати цркве и манастире, а поред богомоља и болнице. Тако подиже *Богородицу* у *Топлици* и *светог Николу* спроћу ушћа *Бањске*. Развалине ових манастира могу се још и данас видети. Браћа позавиде управи свога брата и намерише да га уклоне. Позову га на састанак, ухвате и баце у пећину. Одатле буде избављен; своје избављење много приписиваше светоме *Ђурђу* и у славу му подиже у *Раси* манастир, познат под именом: *Ђурђеви Ступови*. (Писац драме приписује избављење арханђелу *Михајлу*.) Немања, киван на браћу, удари на њих и њихове земље присаједини својој владавини. Прогнана браћа побегну у *Македонију*, обрате се за помоћ византијском цару *Манојлу*. Овај им пошаље војске у помоћ и свог вођу *Тодора Падијата*. Немања оста победилац. То је било 1170 године.

(Наставиће се).

ПРИЈАТЕЉИ.

(ПРТА ИЗ А КУЛИСА.)

ОД А. ТРОФИМОВА.

I.

— Јесте л' чули, да је умр'о Иван Иванић?

— Да, чуо сам. А јесте л' чули, да је све завештао Семену Семенићу? То се може казати, да је било истинско и искрено пријатељство! Толико су година живели као једна душа, као рођена браћа; а вели се, да су делили све на полак: и жалост и радост! Богме, баћушка, то је у нашем практичком веку — необична појава!

— Заиста, реткост! А јесте л' чули, да се Семен Семенић одриче наследства?

— Не, нисам чуо.

— Јест, јест! Говоре, да је већ био код гувернатора. Располажите, рече, са тим завештајем, како је воља Вашој Преузвишености, а мени ништа не треба, ја идем на „богомље“ (т. ј. у хаџилук), идем у свет да служим богу.

— На „богомље“?

— Да, рекао је, да иде да се богу моли.

— Па зашто је то наумио чинити?

— Бог би га знао! Мисле, да је смрт Ивана Иванића јако на њега утицала. Та да, можете и сами мислити, како је то! Толико година заједно, па сад у један пут . . . . Појмљиво је, да је старцу тешко, па ето је наумио да иде да се моли богу.

— А осим тога, има он по свој прилици и греха, па хоће под старост да их покаје.

— Јест, јест, слушао сам тако нешто од овдашњих старих људи.

— А шта то?

— Има о њему нека тамна историја. Служио је пре као благајник код позоришта, па је једног лепог дана изгубио новце . . . .

— Изгубио?

— Да. Тако је бар казао. Подузетник био је у то доба човек имућан — па му је опростио!

— Но, ја мислим, да је то Семену Семенићу добро дошло — почео је на лаку руку живети.

— Није то тако. Не види се на њему, да има залишних новаца.

— Та јест, увек је живео оскудно! Али ето у Ивана Иванића било је новаца!

II.

У II—ском позоринту служио је Семен Семенић Кедрин као благајник. Сви су га волели. Дужности благајничке вршио је врло брижљиво и савесно, и сви су га држали за уредна и честита човека. Кад би при великој навали на каси ко год у забуну дао више новаца

него што треба, Кедрин би их одмах вратио натраг. Због таког једног случаја изашао је на глас и дуго су му се потемевали другови и публика.

Кад је једном завршио касу и пребројао новце, видело се, да има једна рубља више него што треба. Не размишљајући дуго Семен Семенић прикује на каси објаву, којом је молио, да се онај, који је дао сувишну рубљу јави, па ће му је он вратити. Разуме се, да се сутра дан јавило око стотину њих, који су чекали да добију несретну рубљу. Семен Семенић у мало што није померио намећу, кад је видео толики свет ради једне рубље, и да се није полиција умешала, не би знао како би се извукао из те незгоде.

Време је пролазило. На један пут после позоришта разнесе се глас, да је Семен Семенић изгубио новце, сав приход од једне представе, око хиљаду рубаља. Испрва није нико веровао, па после се осведочило, да је истина.

Сав уништен, бледа лица, носртао је и једва је домилио до подузетника и јавио му за губитак новаца.

— Па како је то било? запита га он.

— Не знам ни с'ам! прошане Семен Семенић. Синоћ сам их код куће два пут пребројао, а јутрос опет, и сећам се — као сад се сећам, замотао сам их у чисту хартију и метнуо их у џеп.

— Да нисте ишли још куд год осим овамо? Сећајте се добро.

— Нигде се нисам свраћао, управо сам овамо дошао. Никад ја нисам с новцима ишао на страну, осим у звање.

— Па како је то могло бити?

— Ето, бог ме је казнио!

И тако се новци нису ни нашли, ма што их је и полиција енергично тражила. Семен Семенић предложио је подузетнику да намири те новце од плате његове, но овај не пристане на то.

— Бог с вама! одговорио је на предлог Кедринов.

— Као да ме је ножем ударио, тако су ме раниле те речи! причао је после Семен Семенић. Боље би било да ме је у очи назвао лоповом — лакше би ми било! Боље да ме је судом гонио, него тако!

Семен Семенић одрекао се сам благајничке службе код позоришта, па се занимао препицавањем.

(Наставиће се.)

Л И С Т И Њ И.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

* (Српска народна позоришна дружина) свршила је своје представе у Ст. Бечеју и дошла је 18. о. м. у Нови Сад, где ће отпочети свој рад у суботу 21. марта о. г. Пре прославе позоришне даваће пет представа, све ван претплате, и то све нове комаде.

За прве три представе одређени су ови комади:

У суботу 21. марта *први изш:* „Све за сина.“ (Le fils de Guboyer.) Позоришна игра у 5 чинова, написао Емил Ожје, превео М. Ђ. Глишић.

У недељу 22. марта *први изш:* „Убојица.“ Драма у 5 чинова и осам слика, с предигром. Написао Едуард Плувје, с француског превео Драгутин Н. Јовановић.

У среду 25. марта *први изш:* „Смрт Стевана Дечанског.“ Трагедија у 5 чинова, од Ј. Ст. Поповића.

РУСКО ПОЗОРИШТЕ.

(Јубилеј Г. Н. Федотове.) У „Новом Времену“ описан је 25-тогодишњи јубилеј гђе Гликерије Николајевне Федотове, глумице у Москви. Из тога описа саопштавамо ово:

„26. јануар о. г. остаће као знаменит дан забележен у историји московског позоришта: тога дана прослављена је свечано 25-тогодишњица глумачког делања Г. Н. Федотове, уметнице првога реда, која је добро позната и у Петрограду, нарочито са свога гостовања за време мануфактурне изложбе.

Гђа Федотова почела се још из малена појављивати на позорници. Док је још била ученица у позоришној школи као девојче од 13 година, опазили су уметници Њемчинов и Дмитриевски да у њој има глумачка дара, те су јој давали мање улоге; а публика ју је први пут видела 8. јануара 1862, кад је приликом кориснице свога учитеља Самарина ступила на позорницу у улози Верочке у Боборикиној драми „Ребенок“ („Дете“). У том комаду постигла је особити успех, и публика је једнако говорила о даровитости младе глумице. Федотова појавила се тада под именом „васпитаница Познакова“. Да је била необична дара, види се по том, што је управа позоришна одмах приступању из позоришне школе и примању њеном одступила од свога свагдашњег правила и дала јој у место 600 руб. годишњу плату од 900 рубаља, дакле ванредну награду за почетницу. Добијала је одмах главније млађе улоге у свима бољим комадима тадашњег репертоара. Млада уметница нагло је развила свој велики

дар и показала се особито у комадима Островским и производима класичким. Трудом, марљивошћу и даром својим достигла је тако рећи врхунац позоришне уметности. Она се сматра за једну од првих руских глумица. Још пре десет година рекао је о њој један рецензент: „Глумице ваља да се на њу угледају и да се уче од ње, одбаивши лажни стид и ситничарско самољубље, које није достојно озбиљне глумице и свих оних, који желе да се усаврше примерима и искуством других талената, што су дошли већ до пуног развитка свога.“

Ми овде не узимамо на се обвезу, да изнесемо целу славну каријеру знамените московске уметнице, али спомињући 25-годишњу радњу гђе Федотове, не можемо а да јој се не поклонимо, не само за то, што није сакрила у земљу свој природни дар, него што се поступно, сваке године све више и више усавршавала и дошла до тога уметничког развитка, до кога долазе тек неки само службоци уметности, који пазе на свој позив као на светињу, те га чувају и улепшавају. Желимо велеумној уметници да још дуго поживи, те да продужи своје славно уметничко делање!

Сад још неколико речи о самом јубилеју.

26. јануара из јутра изишао је дивотно украшен „Зборник“ о јубилеју. У том зборнику нацртан је живот и рад гђе Федотове, изнесен је списак њеног репертоара (више него две стотине улога) и приложено је пет слика из различних епоха њенога живота.

Готово сва Москва слегла се 26. јануара на корисницу гђе Федотове у „велико позориште“. За часак су биле разграбљене све улазнице. Приказивао се „Антонио и Клеопатра“. Представа је била свечана и величанствена. Гђу Федотову предусрела је публика громким пљеском и клицањем. Те овације трајале су једнако док су јој давани силни венци и дарови. После другог чина публика је готово засула гђу Федотову цвећем, а после четвртог чина настао је прави свечани моменат на отвореној сцени — предавање адреса, венаца и поклона. У томе су учествовала позоришта московска, петроградска и провинцијална. Пало је ту топлх речи и поздрава, уметници су достојно одликовали своју другарицу јубиларку; публика је поустајала с места, махала белим марамима, а позориште се тресло од силног тапшања. Гђа Федотова била је пресретна; те овације, то велико признање натерало јој је сузе на очи — она је плакала. . .“

—тр—

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

I. ПРЕДСТАВА.

ВАН ПРЕДПЛАТЕ.

У НОВОМЕ САДУ У СУБОТУ 21. МАРТА 1887.

Први пут:

СВЕ ЗА СИНА.

ПОЗОРИШНА ИГРА У 5 ЧИНОВА, НАПИСАО ЕМИЛ ОЖЈЕ, ПРЕВЕО М. Ђ. ГЛИШИЋ.

ОСОБЕ.

Марки Доберив	Милојевић.
Гроф Дутрвиљ	Димитријевић.
Маршал	Добриновић.
Жибоаје	Ружкић.
Максимилијан Жерар	Миљковић.
Бароница Пфеферсова	Л. Хаџићева.
Маршалова	З. Милојевићка.
Фернанда	М. Максимовићева.
Дибоа, собар маркижев	Васиљевић.
Кутирије де ла Сарт	Марковић.
Виконт де Врилијер	Димитријевић.
Витез де Жермоаз	Кестерчанек.
Г-ђа де ла Вјетур	С. Миљковићка.
Слуга маршалов	Стојчевић.
Слуга бароничин	Врга.

Догађа се у Паризу.

У недељу 22. марта први пут: „УБОЈИЦА“. Драма у 5 чинова и осам слика, с предигром, написао Едуард Плувје. Превео с француског Драгутин Н. Јовановић.

Улазнице могу се добити у позоришној писарници од 9—12 пре и од 3—5 сахата после подне, а у вече на каси.

ПОЧЕТАК У 7¹/₂ А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.